

## L'estat autonòmic no té plànols

—**Q**uan encara no s'ha assentat de manera total l'estat de les autonomies ni s'han desenvolupat fins on és possible els estatuts de les diferents comunitats autonòmiques s'ha llançat la proposta de federalitzar l'estat. ¿A què respon aquesta iniciativa? ¿És viable legalment?

—Rodolfo Martín Villa, durant el temps que va dirigir la política autonòmica d'UCD, va dir que «estem fent l'estat autonòmic sense plànols», és a dir, no hi ha un model d'estat definit en el títol vuitè de la Constitució. Aquest apartat de la Constitució és, bàsicament, una acta de desacords per tal que cada grup o tendència política poguera desenvolupar l'estat de les autonomies d'acord amb el seu programa polític.

De totes les possibilitats que hi havia al títol vuitè de la Constitució se n'ha desenvolupat una, que és un règim d'autonomia general i, almenys en teoria, tendencialment igualitari. Funcionalment això és molt difícil de distingir, si no impossible, d'una organització federal. La Constitució, però, no té alguns dels mecanismes que caldrien perquè aquesta configuració —que ja he dit que és pràcticament igual a la d'un estat federal— pugui funcionar. És a dir, hi ha algunes peces de la maquinària que senzillament no hi són.

—¿Quines són, al seu parer, les peces que falten per a poder arribar a un estat federal?

—La primera és voluntat política, sobretot pels partits d'obediència madrilenya, d'àmbit estatal. En segon lloc l'adaptació a una situació o definició del sistema d'administracions públiques que exigeix una actuació política basada en el pacte. Això és una qüestió d'estricta cultura política per la qual cal assumir que el funcionament de l'estat de les autonomies exigeix que moltes de les decisions que abans es prenien a Madrid ara s'han de pactar amb els representants autonòmics si es vol que el sistema funcione de manera adequada. Hi falta també una legislació comuna, enfocada des del punt de vista del pacte, amb exemples clars

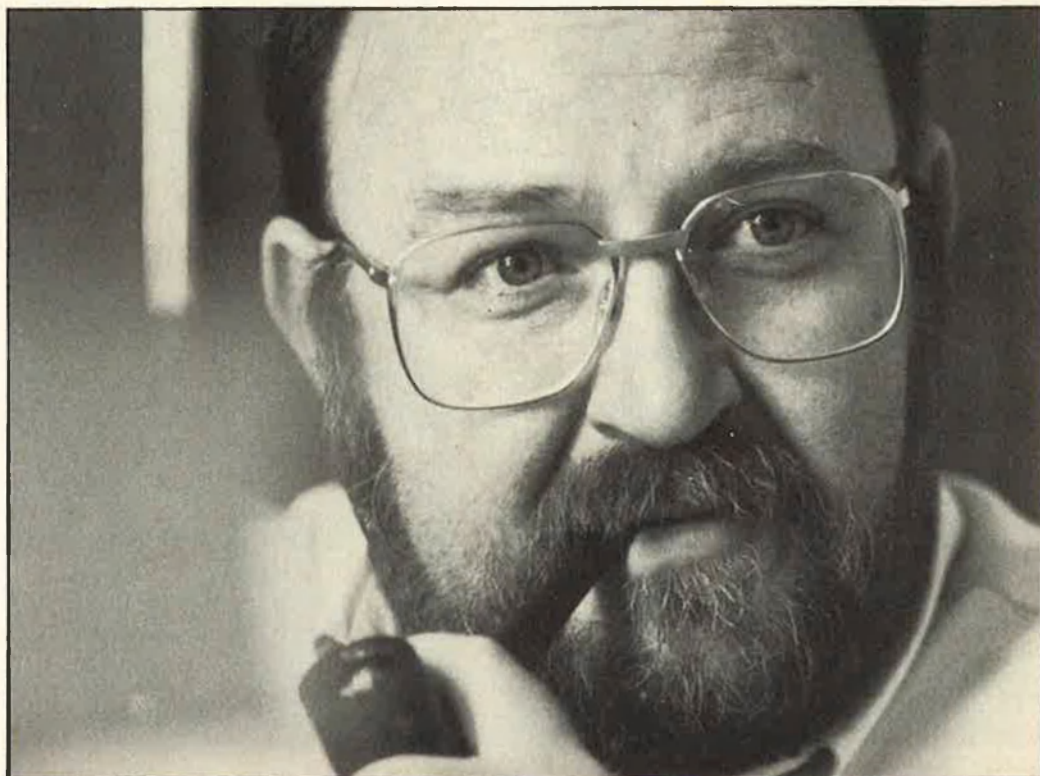
L'actual configuració de l'Estat espanyol és, funcionalment, federal, encara que la falta d'alguns mecanismes propis dels estats federals provoquen la seua ineficàcia.

---

Pasqual L. Pla

---

una mentalitat d'allò que es diu «estat unitari de sobirania nacional». Ara, no és sols un problema que afecta exclusivament el Partit Socialista, ni és tampoc una qüestió de burocràcia o d'administració central de l'estat. És també un problema de distribució del poder dins dels partits d'àmbit espanyol, ja que en la mesura que els dirigents dels partits a les respectives autonomies tinguin posicions de poder importants als governs autonòmics tindran influència política i capacitat de maniobra que no



«Per a arribar a un estat federal falta voluntat política dels partits estatals».

com la LOHAPA i la Ley Reguladora de las Bases del Régimen Local, que és una llei absolutament uniformista. I l'última peça que hi falta és un mecanisme mitjançant el qual les autonomies participen en allò que s'anomena la formació de la voluntat de l'estat. En aquest sentit hi ha el Senat, però ni per la composició ni per les facultats que té atorgades, la cambra alta no pot servir per a aquesta tasca.

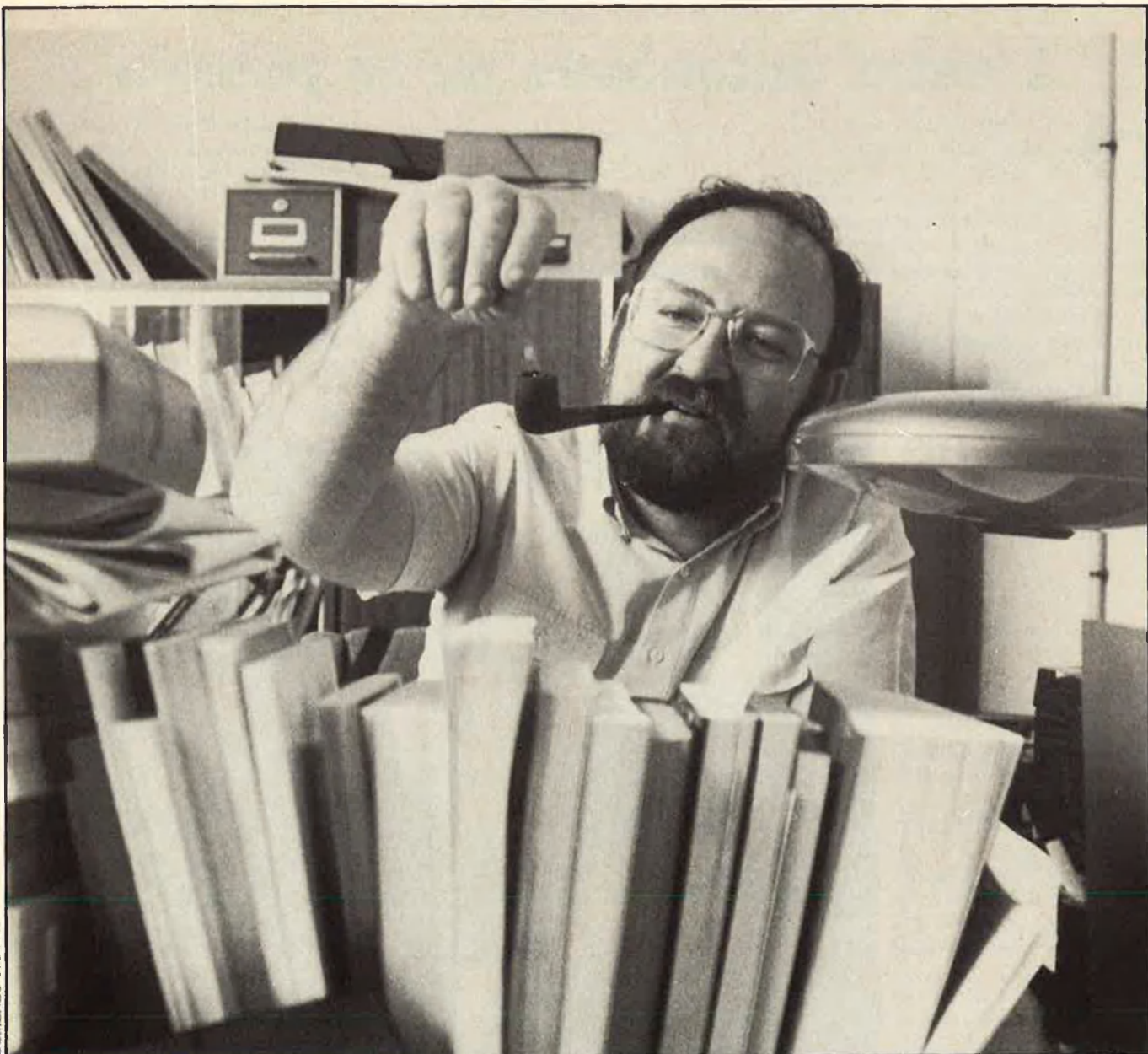
—La manca de voluntat política per part del partit que ha desenvolupat el procés autonòmic inspirat per la UCD, el PSOE, ¿és la plasmació de la vocació centralista i uniformista del sector dominant dins del partit?

—La trajectòria i la legislació que ha impulsat el govern socialista és, bàsicament, una legislació inspirada per

dependran de l'aparell central del partit, perquè hem de tenir en compte que el sistema d'autonomies tendeix a canviar la dinàmica interna de la distribució del poder dins dels partits, i això no fa cap gràcia als aparells de direcció central d'aquestes forces.

—La fórmula federal de l'estat, ¿com podria plantejar-se la qüestió de l'uniformisme o diferenciació entre les nacionalitats històriques i les noves autonomies?

—Abans que res cal deixar ben clar que el federalisme és una fórmula vaga que ningú sap ben bé què vol dir. L'actual sistema està dissenyat perquè les nacionalitats històriques mantinguin peculiaritats, inclús des del punt de vista competencial, i això jo crec que és una solució positiva, per bé que



DOMÈNEC UMBERT

«De la LOHAPA només en queda la mentalitat uniformadora».

no es pot pensar en una distribució absolutament uniforme del poder, ja que la realitat socio-política no és uniforme. En conseqüència, siga quina siga la fórmula organitzativa de l'estat, s'haurà de tenir en compte que les nacionalitats històriques tenen uns problemes específics que demanen unes competències diferents a les que tenen d'altres autonomies, i per tant la distribució del poder que s'hi faça haurà de preveure aquesta realitat.

—Des de diversos sectors s'ha acusat el govern socialista d'impulsar lleis per a frenar el desenvolupament del procés autonòmic i, inclús, de fer marxa enrere, ¿és cert això? Si és així, ¿quines serien aquestes lleis?

—En primer lloc hem de destacar la tendència de l'administració central a limitar o erosionar les competències

autonòmiques, mitjançant lleis de caràcter general, fonamentalment de bases, en les quals es fa servir la tàctica de tractar de recuperar les competències prèviament transferides, com queda ben palès en la llei de Costes. En aquest cas concret, els redactors de la llei saben molt bé que planteja un conflicte de competències i que si arriben al Tribunal Constitucional, molt probablement, el Ministeri d'Obres Públiques perdrà el recurs, ja que sembla clar que hi ha un intent d'usurpació de competències autonòmiques i locals. El que pretén l'administració central és robar competències i actuar mentre no hi haja una sentència ferma del Tribunal Constitucional, tot i saber que aquesta alta instància no dona mai la raó al cent per cent a cap de les dues parts en conflicte.

—Després que el Tribunal Constitucional va desestimar la LOHAPA, ¿què en queda ara?

—De la LOHAPA queda encara ara la mentalitat, però no harmonitzadora sinó uniformista. En un estat funcionalment federal s'han incorporat una sèrie de mecanismes que afavoreixen la centralització de les decisions en un estat federal. Prova d'aquesta mentalitat que propugna l'estat unitari de sobirania nacional és la Ley Reguladora de las Bases del Régimen Local que és més uniformista que la llei de bases franquista de 1975. Un altre exemple és la Llei Electoral o altres disposicions legals que el que fan és fer inviable l'execució de les competències que ja han assumit determinades comunitats autònomes. □